

Zimní škola

Ve dnech 16. až 18. ledna 2019 proběhla ve školicím středisku Nejvyššího kontrolního úřadu ve Slapech-Přestavlkách již třetí „škola odpovědného zadávání“. Cílem těchto akcí je nabídnout prostor zejména zadavatelům veřejných zakázek k diskusím o aktuálních příkladech využití odpovědného zadávání („OVZ“), diskutovat o aktuálních trendech a přístupech k odpovědnému nakupování, propojit zájemce o problematiku OVZ a vytvořit jim přátelské prostředí pro sdílení zkušeností.

V průběhu čtvrtěčního dopoledne hosté vyslechli prezentace a diskutovali o třech problematikách. V první prezentaci představil zástupce Ministerstva financí principy 3E, příslušnou metodiku a zejména vazbu tohoto pohledu s odpovědným veřejným zadáváním. Podstatou této úvodní části bylo doložit, že z hlediska 3E není uplatňování udržitelných aspektů samo o sobě problematické. Ostatně některé příklady odpovědného zadávání jsou uvedeny mezi příklady dobré praxe i v samotné metodice MF.

Druhý blok seznámil posluchače hlouběji s nástroji komunikace mezi zadavateli a dodavateli. Vzhledem k tomu, že nedílnou součástí OVZ je zlepšit vztahy a komunikaci mezi oběma stranami, resp. učinit z dodavatele spíše partnera, který společně se zadavatelem usiluje o maximálně spravedlivé a šetrné podmínky vzniku plnění, které je zadavatelé poskytováno, je namístě, aby obě strany transparentně a s dostatečným předstihem komunikovaly. Nástroje, které jednání zadavatele s trhem umožňují, byly prezentovány i na konkrétních příkladech, zejména předběžných tržních konzultací, akcí typu „meet the buyer“, tj. „potkej svého zadavatele“ (konkrétní příklad Povodí Vltavy z ledna 2019 je součástí tohoto vydání, pozn. red.), či nástrojů pro zlepšení přístupu dodavatelů k veřejným zakázkám (informační brožury a školení pro dodavatele apod.).

Zástupce organizace NaZemi oslovil posluchače svou prezentací o pracovních podmínkách v zemích globálního jihu. I otázky pracovních práv a ochrany životního prostředí daleko mimo území České republiky mohou být snadno předmětem zájmu českého za-

Foto: MPSV

davatele. Prezentaci opět doplnilo několik příkladů dobré praxe z nákupu textilu, propagačních předmětů a samozřejmě kávy, čaje apod., které dokazují, že i při minimálním úsilí lze veřejné prostředky v této oblasti nasměrovat mj. k férovému zacházení s lidmi.

Dopolední blok přednášek byl završen dobrým obědem, kávou, čerstvým vzduchem v posluchárně a pan Ing. Jiří Prokš z Vysoké školy chemicko-technologické byl připraven zahájit odpolední blok přednáškou na téma „Férové podmínky v dodavatelském řetězci“. V jeho analýze vztahu mezi dodavatelem a zadavatelem je akcentována snaha o hlubší proniknutí zadavatele k dodavateli a jeho systému plnění veřejné zakázky pomocí nástrojů, jako jsou například: (i) možnost přímé platby poddodavatelům, (ii) zavedení transparentního účtu, (iii) memorandum o férových podmínkách v dodavatelském řetězci.

Celkově se jedná o soubor nástrojů, které zadavatelé umožňují ověřit konkrétní platby mezi dodavatelem a jeho poddodavatelem ve stanovené lhůtě např. 5 kalendářních dnů od obdržení platby od zadavatele (délka lhůty závisí na zadavateli), nebo v případě memoranda, jako „měkkého nástroje“, mají za cíl celkovou kultivaci prostředí formou seznámení poddodavatelů s jejich právy při plnění konkrétní veřejné zakázky, a to stvrzením memoranda jejich podpisy. Tato prezentace vyvolala velmi zajímavou diskusi ohledně vlastní kontroly těchto opatření. Ze zkušeností zadavatelů, kteří tyto nástroje v praxi smluvně používají, jasně vyplynul závěr, že prozatím nebylo třeba vynucovat plnění stanovených povinností v podobě represivní (sankcemi). Preventivní funkce těchto podmínek je zde nepopíratelná a osobně doporučuji zadavatelům, aby tento nástroj zkusili aplikovat v praxi.

Další přednáška již svým názvem poutala velkou pozornost – „Výstavba sídla NKÚ, knihovny a archivu PS PČR“, v podání pana PhDr. Radka Hauberta. Pojednává o detailní přípravné fázi před zahájením zadávacího řízení, ve kterém se podrobně zabývali potřebami na funkčnost stavby, potřebami uživatelů, užitím šetrných technologií k životnímu prostředí, ale také využitím žlutého FIDICu, chcete-li Design&Build. Přípravná fáze je uzavřena zpracováním oponentního posudku o nastavených podmínkách, technologických požadavcích. Vstupní informace také zadavatel čerpal z rozsáhlé předběžné tržní konzultace, na kterou pozvali 83 subjektů – od generálních dodavatelů až po dodavatele jednotlivých technologií – a ověřovali propojitelnost zadavatelem definovaných potřeb v jeden funkční celek. Z hlediska odpovědného zadávání lze upozornit na využití nástroje SBTool a plánování využití aspektů OVZ při fungování sídla. Zde čtenářům doporučuji se blíže seznámit s vlastní prezentací (odkaz naleznete na konci tohoto příspěvku).

Od prezentace přípravné fáze se přenášíme k dalšímu příspěvku „Odpovědné veřejné zakázky a facility management, zejména úklid a ostraha“, kde paní Bc. Petra Ingerová z Ministerstva práce a sociálních věcí posluchačům přiblížila relevantní příležitosti, jako je podpora důstojných pracovních podmínek, sociálních podniků, osob znevýhodněných na trhu práce, malých a středních podniků a ekologicky šetrná řešení. Po tomto úvodu prezentovala standardy úklidových služeb definované centrálním nákupem státu, příklady dobré praxe jako zajištění ekologického úklidu v objektu Ministerstva práce a sociálních věcí s možností nákladů do případové studie. V praktickém příkladu ze zadávacího řízení na ostrahu pak prezentovala opatření zadavatele směřující k eliminaci případné mimořádně nízké nabídkové ceny způsobené neférovými pracovními podmínkami zaměstnanců, a to v podobě vlastního výpočtu minimální hodinové sazby za ostrahu a navazujících zadávacích podmínek upřesňujících postup při přezkumu takové situace. Vedle výpočtu minimální hodinové sazby zadavatel také v zadávacím řízení důsledně a aktivně ověřoval předložené reference dodavatelů. Celá prezentace měla velmi praktický základ a předané zkušenosti považuji za velmi užitečné a poučné.

Posledním příspěvkem čtvrtletního odpoledne byla prezentace paní Mgr. Moniky Dobrovodské s názvem „Udržitelné akce, udržitelný

Foto: MPSV

nákup propagačních předmětů a ekologický úřad“. První část prezentace byla návodem, na co se zaměřit při organizaci různých akcí, co vyžadovat jako standard – od fairtradových výrobků, sezonních a čerstvých potravin (či dokonce biopotravin), minimalizace odpadů (zejména nápojů v plastech), ekologicky šetrných propagačních materiálů až po požadavky na dostupnost dopravy. Samozřejmě je provázanost požadavků na smluvní dokumentaci a praktické kontroly na místě. Doporučení byla podpořena i praktickým příkladem, kde nabídková cena byla ve výši 45% (konečně!). Stejně tak doporučuje definice pro propagační předměty. Závěrečná část prezentace byla věnována ekologickému úřadu a vymezení pojmu a možných cílů. Posluchači s povděkem kvitovali vysvětlení ekoštitků a ekologických značek jako EU Ecolabel, Der Blauer Engel, FCS a mnoho dalších. Zde bych opravdu rád poděkoval za upřesnění nesprávně vnímaného označení EMAS jako jednoho ze způsobů, kterým může organizace přistoupit k zavedení tzv. systému environmentálního řízení (EMS).

Páteční ranní blok přednášek byl zahájen „Příklady z rozhodovací praxe společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek“, který přednesl pan Mgr. Adam Gromnica z Ministerstva práce a sociálních věcí. Hned v úvodu posluchačům přiblížil okruh osob, které lze zaměstnávat v rámci realizovaných veřejných zakázek, například osoby se zdravotním postižením, osoby s vypracovaným individuálním akčním plánem, osoby nekvalifikované či s nízkou kvalifikací, osoby s trestní minulostí atd. Celý výčet i podmínky včetně jednotlivých rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jsou ve vlastní prezentaci. Celou prezentovanou oblast zaměstnávání lze shrnout do ponaučení: „Je-li cílem zadavatele sociální (nebo i environmentální) benefit souvi-

sející s plněním veřejné zakázky, není rozhodné, kdo jej činí, ale že se tak stane.“ Dále se posluchači mohli z prezentace dozvědět o ekologicky šetrných řešeních – podmínkách, technické specifikaci, kvalifikaci a vlastním hodnocení. Podpora malých a středních podnikatelů je velkou výzvou pro budoucí standardizaci v zadávání a jsem velmi rád za otevření diskuze, která v této části proběhla.

Poslední téma bylo „Jak na implementaci odpovědného veřejného zadávání v organizaci“ z úst Mgr. Moniky Dobrovodské. Úvodem se posluchači seznámili s legislativním základem směřujícím ke strategickému zadávání veřejných zakázek. Přednášející přehledně shrnula principy a příležitosti odpovědného veřejného zadávání následované praktickým příkladem implementačních kroků v organizaci – od přijetí principů odpovědného zadávání veřejných zakázek vedením organizace, přes tvorbu strategického dokumentu, volbu příležitostí, přes definici konkrétních a měřitelných cílů, komunikaci uvnitř organizace s ostatními spolupracujícími jednotkami a přijetí tohoto způsobu myšlení za své. Na tuto prezentaci pak navazovala praktická část – workshop na téma implementace odpovědného veřejného zadávání v organizaci.

Mně osobně nezbyvá než velmi poděkovat za pozvání na tuto velmi zajímavou vzdělávací akci s vysokou odbornou úrovní a nezbytným nadšením celého týmu z Ministerstva práce a sociálních věcí a těším se na další témata a diskuse vedoucí ke zlepšení a zkulturnění prostředí veřejných zakázek v České republice. ■

Veškeré prezentace jsou k dispozici na webu projektu SOVZ: <http://sovz.cz/akce/zimni-skola-ovz-16-18-ledna-2019/>

JUDr. Michal Petřík